

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 103. — ŠTEV. 103.

NEW YORK, THURSDAY, MAY 1, 1924. — ČETRTAK, 1. MAJA, 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

RAZMERJE MED JAPONCI IN AMERIKO

Ameriški diplomati so uverjeni, da bo v kratkem sklenjen nov dogovor z Japonsko. — Elihu Root je baje predlagal pogodbo, ki naj bi razveljavila izključevalno določbo nove priseljeniške postave. — Člani konferenčnega komiteja previdno molče o svojih načrtih.

Washington, D. C., 30. aprila. — Čeprav so v Beli hiši izjavili, da je mogoče še danes lahko pričakovati dogovor glede priseljeniške predloge, ki vključuje določbo, s katero se skuša popolnoma izločiti Japonce in sicer vsled skupine konference senatnega in zborničnega komiteja, se vendar ni ničesar namignilo glede narave tega dogovora.

Znano pa je, da upa predsednik Coolidge, da se bo posrečilo doseči kake vrste dogovor (glede izključevalnega amandamenta, ki bo sicer ohranil namen kongresa, a ob istem času napravil ta del predloge manj žaljivim za Japonce). Predsednik se je posvetoval z državnim tajnikom Hughesom, senatorjem Lodge-om iz Massachusettsa, načelnikom komiteja za zunanje zadeve ter senatorjem Reedom iz Pennsylvanije. Vsi so baje soglašali, da bi bilo pametno in smotno zavleči delovanje izključevalne klavzule za toliko časa kot le mogoče.

Pričele so krožiti govorice, da razmišlja predsednik o novi pogodbi z Japonsko, ki naj bi vključevala "dogovor med gentlemeni", katerega je izključevalni amandament razveljavil, ki pa naj bi vključevala več drugih točk, s pomočjo katerih naj bi se ohranilo namene in cilje kongresa. Elihu Roota imenujejo kot očeta te ideje ter je baje predlagal, da se lahko vpiše v izključevalni amandament stavek, ki naj bi določal, da ne sme biti ta amandament uveljavljen, če bo odobrena pogodba, tikajoča se te zadeve.

V Beli hiši so sicer zanikali, da bi bilo mogoče preložiti na poznejši čas uveljavljanje izključevalnega amandamenta, a kljub temu so se širile v oficijelnih krogih govorice, ki so očitno pobijale to trditev. Namignilo se je, da je bilo sklenjeno zavleči datum v namenu, da se uveljavi kak dogovor z Japonsko potem državnega departmanta in da bi bil dan prvega julija sprejemljiv datum.

Člani konferenčnega komiteja niso hoteli ničesar govoriti o svojih načrtih, čeprav se je glasilo, da so se dogovorili, da bodo sprejeli rajše določbe poslanske zbornice kot pa določbe senata. Ker ni nobenega nesoglasja v sedilu obeh določb, ni vrjetno, da bi konferenčni komitej materialno izpremenil odredbo.

Stališče predsednika ter časopisja po deželi je nekoliko omajalo stališče obeh zbornic, vendar pa ni opaziti dosedaj še nobenega znaka, da bi se zavrnila kaka radikalna izprememba v kongresu glede izključevalne klavzule.

KER MU JE BILO DOLGČAS, JE POSTAL POŽIGALEC.

Življenje v Philadelphiji se je zdelo osemnajst let staremu Charlesu Magy-ju pusto in prazno, in tudi na Coney Islandu v New Yorku mu ni biloše ugajalo. Vseled tega je sklenil zaneti par požarov in sicer kar tri naenkrat. En požar je zanetil v nekem hotelu, dva pa v bungalovih. Požarnemu maršalu, kateremu so ga predstavili po aretaciji, je izjavil, da je pred enim mesecem zapustil Philadelphijo ter prišel v New York, kjer je hotel kaj doživeti.

Vse tri požare, katere je zanetil, je požarna bramba pogasila brez posebnih težav. Magy-ja so osumili, ker je bil pri vseh treh požarih zelo radoveden gledalec. Ko so ga aretirali, je izprva tajil, a nato priznal.

SENATOR COUZENS JE BIL OPERIRAN.

Baltimore, 29. aprila. — Senator James Couzens iz Michigana je bil danes operiran v John Hopkins bolnišnici. Operirali so ga na mehurju. Operacija je dobro izpadla. Zdravniki upajo, da bo kmalu ozdravljen zapustil bolnišnico.

NAD STO JAPONSKIH RIBIČEV POGREŠAJO.

Tokio, Japonsko, 28. aprila. — Iz okolišnih vasi pogrešajo nad sto ribičev, ki so se pred tremi dnevi podali na morje in se niso vrnili. Bati se je, da so vsi izgubili življenje, ker dirajo ob japonski obali velikanski viharji.

BIVŠI GOVERNER OBDOJEN NA DESETLETNO JEČO.

Indianapolis, Ind., 30. aprila. — Dosedanji governor Indiane, W. T. MacCray je bil danes obsojen na deset let ječe in na deset tisoč dolarjev kazni. Porotniki se ga spoznali krivim, ker je izrabljajo pošto v sleparske svrhe.

Par minut prej, predno je bila izrečena obsodba, je bil zaprišen dosedanji podgovernor Mr. Branch. Njegov uradni termin bo potekel prihodnjega januarja.

PROTI BRATU DAUGHTERTY-JA.

Washington, D. C., 30. aprila. — Brata prejšnjega general. pravdnika, M. Daughterty-ja, bodo sedaj zasledovali radi "omalovaževanja senata". To omalovaževanje obstaja v tem, da noče nastopiti kot priča pred senatnim preiskovalnim komitejem, ki preiskuje uradno poslovanje njegovega brata.

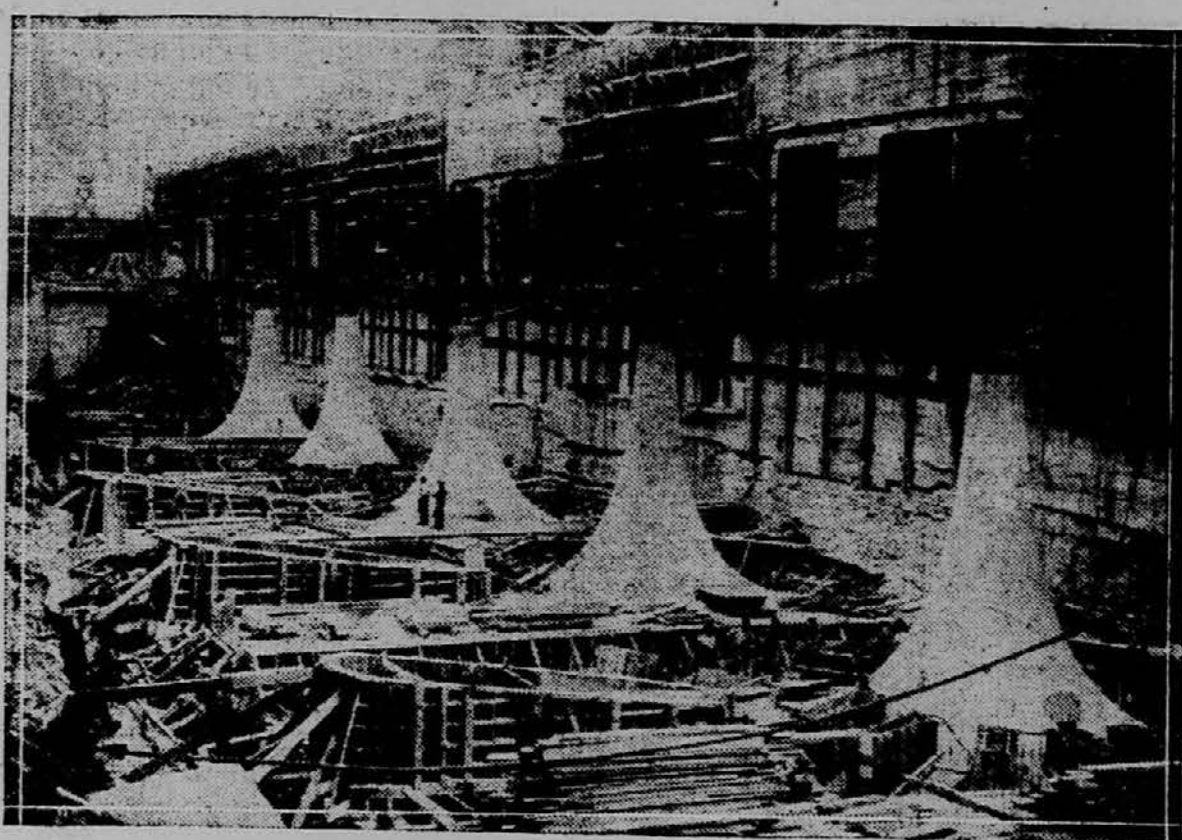
INDIJANCI SO PREGNALI TURISTE.

Yuma, Arizona, 30. aprila. — Osemindvajset turistov iz svoje Yuma rezervacije. Turistom je zmanjkalo hrane.

ANGLEŠKA VLADA ZA POCE-NITEV ŽIVIL.

London, Anglija, 30. aprila. — Angleška vlada je predlagala odpravo gotovih pristojbin, ki držijo cene najbolj navadnih živil.

TURBINE PRI WILSONOVEM NASIPU.

Pri Florence, Alabama delajo nov nasip, ki se bo imenoval po pokojnem amer. predsedniku Wilsonu. Vodni pritisk bo potem turbin proizvajal velikansko električno silo, ki bo gonila razne naprave v okrožju sto milj. Slika nam kaže cementne stolpe, v katerih se bodo nahajale turbine.

PREMOGARJI SO SE NAJBREŽ ZADUŠILI

111 premogarjev, katere je zasula eksplozija v Benwood rovu v ponedeljek zjutraj, se je brez dvoma zadušilo v plinu.

Wheeling, W. Va., 30. aprila. — Prav kot od prvih ur naprej nadaljujejo še sedaj, kljub velikim masam porušene skalovja, kljub preplavljenju in strupenim plinom, ki polnijo rov, sepravititi na dan trupla sto in enajstih premogarjev, katere je v ponedeljek zjutraj odrezala eksplozija v Benwood rovu Wheeling Steel Corporation od ostalega sveta.

Prav posebno v bližini Brown Run zračnega šahta vrše reševalno delo s prenetljivo vstrajnostjo, čeprav ne obstaja niti najmanjše upanje, da je le eden med zakopanimi še živ. Dosedaj so spravili na površino dvajset trupel ponesrečenih. Sedem in dvajset nadaljnjih se nahaja v notranjosti rova v rokah reševalnih odredkov.

Župan Ben Cox je oživiloril v Benwood odsek, ki podpira družine ponesrečenih z živili in denarjem.

POGAJANJA MED BELGIJO IN SOVJETSKO RUSIJO SO SE OBNOVILA.

Bruselj, Belgija, 30. aprila. — Belgijska vlada je naročila baronu Moncheur, naj obnovi pogajanja s Kristijanom Rakovskim, posebnim odposlancem ruske boljševiške vlade.

Iz tega sledi, da bo Belgija v najkrajšem času priznala rusko boljševiško vlado.

DR. LORENZ JE ODPOTOVAL NA DUNAJ.

Slavni dunajski zdravnik in operater dr. Adolf Lorenz je odpotoval s parnikom "Dilio" proti svoji domovini. Na Dunaju se bo mudil par mesecev, nakar se bo zopet vrnil v Združene države.

VELIK KONGRES ŽIDOVSKIH ŠTUDENTOV.

Antwerpen, Belgija, 30. aprila. — Na svetovni kongres židovskih študentov, ki se bo vršil tukaj, je dospelo osemdeset delegatov, ki zastopajo vse evropske dežele razen sovjetske Rusije.

DR. BUTLER JE PROTI PROHIBICIJI

Dr. Butler ni obsodil le Volsteadove postave, temveč tudi osemnajsti amandament k zvezni ustavi, katerega je uveljavila Antisalska liga.

Tekom nekega banketa Missouri Society v hotelu Plaza je imel dr. Nicholas Murray Butler, predsednik Columbia vsenčlasišča, govor, v katerem je na najostrejši način obsodil ne le Volsteadove postave, temveč v glavnem tudi prohibicijski amandament k ustavi. Rekel je med drugim:

— Moški in ženske z verskim prepričanjem, moralnimi principi ter z mislijo za javni blagor, bi morale izbrisati iz ustave, ta sovražni vzrok vse pravne zmede. Ni niti moralno, niti nemoralno zavzati alkohol, prav ko tudi ni jesti goveje pečenke. Šele sedaj je prohibicija moralno vprašanje, ker je proizvedla take posledice. Te se tičejo hinavščine senatorjev, kongresnikov in sodnikov, ki na skrivnem sami pijejo ter se javno zavzemajo za prohibicijo.

Nato je lopnil Butler po Antisalski Ligi ter izjavil:

— Če bi se na eni strani Antisalska liga, na drugi strani pa butlerji zvezali, prva, da si pridobi ceneno slavo, slednji pa radi dobičkov, bi se zavzemali ravno za to, kar se je pozneje pojavilo, aamreč prohibicija. Kaj moremo misliti o ljudeh, ki se same nazivajo oznanjevalce besede Krista ter nato sprejemajo zaupnice za obsojenega zločince (Andersona), mu pošiljajo večje svote denarja, katerega so iztisnili iz zaslepljenih tepecev ter zavijajo nato svoje oči proti nebu ter hvalijo Boga, da niso taki kot drugi. Ali se ti duhovniki res kaj razlikujejo od onih histeričnih in prismojenih babnic, ki pošiljajo na smrt obsojenim morilecem evetke in sladščice?

Proti Butlerju je nastopil nato dr. Straton Brooks, predsednik vsenčlasišča v Missouri, ki mu je ugovarjal glede vsake posamezne točke. Poslušalci so poskakali obema govornikoma, kar znači, da nima nobenega lastnega prepričanja.

NOV UPOR NA CUBI.

Havana, Cuba, 30. aprila. — Na Cubi je izbruhnila nova revolucija, ki pa je omejena na majhno ozemlje ter se najbrž ne bo razširila.

BARINGOVI ODOŠAJI S PLESNO UČITELJICO

Miss Beam bo najbrž danes zaslišana. — Zakonca sta živela že enajst let kot pes in mačka. — Miss Beam je mislila, da ni Baring poročen.

Okrajni pravdnik Rowland iz Westchester okraja, je prepričan, da se bo Miss Mildred Beam, čedna plesna in telovadna učiteljica, prostovoljno oglasila v teku naslednjih osem štirideset ur, da pojasni svoje prijateljske odnose s Clarence O. Baringom, ki je obtožen, da je skušal s truplom spraviti s sveta svojo ženo v namenu, da se poroči z mlado in čedno plesno učiteljico. Okrajni pravdnik ni povedal, kaj ga je napotilo do tega mnenja, pač pa je izvedel, kje se nahajata mlada ženska in njena mati, ki sta izginili z svojega stanovanja v Elizabeth, N. J. Okrajni pravdnik utemljuje najbrž svoje domneve, da se bo mlada ženska prostovoljno javila z dejstvom, da je Mildred Beam izobražena in inteligentna deklica in da vo, da se ne more dolgo časa uspešno umikati oblastim, ki bi razlagale tak njen poskus le kot znamenje, da se čuti krivo.

— Jaz sem nervozna ter ne morem več govoriti o tem, — je rekla Mrs. Sara Baring v torek popoldne v sodnijskem poslopju, ko so jo vprašali, če se vedno ljubi svojega moža. Včeraj je dvakrat obiskala urad okrajnega pravdnika v White Plains, v spremstvu bolniške strežnice. Tekom konference z okrajnim pravdnikom je izgovorila svojo samozavest ter pričela ihteti. Strežnica in uradniki so jo spremili v avtomobil. Doma so takoj poklicali zdravnika. Popoldne pa je že zopet toliko okrevala, da je lahko prišla v sodnijsko poslopje.

Mrs. Baring je stara šest in štirideset let, osem let starejša kot njen mož. Zakonski par je poročen enajst let ter se glasi, da je ves ta čas živel skupaj kot pes in mačka. Prepripi so se vedno vneli, radi pozornosti, katere je Baring izkazoval mlajšim ženskam, a vedno je prišlo zopet do pobotanja, kajti žena je ljubila svojega čednega, mlajšega moža. Okrajni pravdnik trdi, da ga se vedno ljubi, čeprav ji zaenkrat še ni žal, da je dvignila proti njemu obtožbo, ki mu bo mogoče nakopala dosmrtno ječo.

Namen okrajnega pravdnika Rowlanda je pridržati Baringa v ječi do pričetka procesa, Charles

TUDI FRANCIJA NAJ DOBI DIKTATORJA

Dve francoski politični stranki hočeta uveljaviti diktaturo. — Vsega skupaj je v Franciji štirinajst političnih strank. — Diktator bi zavzemal isto stališče kot ga zavzema Mussolini v Italiji. — Vojvoda Orleanski — kandidat. — Značilna zahteva francoskih komunistov.

Pariz, Francija, 30. aprila. — Dve izmed štirinajstih francoskih političnih strank sta se obrnili na svoje volilce s predlogom, da bi bila dobra diktatura najboljša rešitev problemov, s katerimi se mora pečati dežela v sedanjem času.

Ena stranka si je izbrala vojvodo iz Orleansa, francoskega pretendenta, kot primerne kandidata za mesto, ki naj bi bilo slično onemu, ki ga zavzema Mussolini, a druga stranka je mnenja, da lahko imenuje Moskva primerne kandidata. Niti rojalisti, niti komunisti pa ne morejo računati na močno zastopstvo v poslanski zbornici, ki bo izvoljena dne 11. maja.

Manifest francoske rojalistične zveze, "L'Action" izjavlja, da kaže vzgled Italije, kaj lahko stori ter izvede resničen voditelj, in česa ne more izvesti parlament. Tak voditelj naj bi bil dedni voditelj in vsled tega legitimni dedič štirinajstih kraljev, ki so ustvarili Francijo.

Komunisti zahtevajo primerno oboroženje delavskega naroda kot nadomestilo za sedanjo armado. Na tak način bi se diktatura delavcev lahko vzdržala in izvesti bi bilo mogoče naslednji program:

— Odpravljenje javnega dolga potem zaplenjenja velikih premoženj. Socializiranje bank, rudnikov, železnic, industrij in zavarovalnih družb. Rekiviranje stanovanj na korist proletarcev. Ustvarjenje delavske in kmečke milice. Ustvarjenje tribunala za procesiranje ljudi, odgovornih za izbruh vojne ter vojaških poveljnikov in verižnikov. Razveljavljanje versailske mirovne pogodbe. Sklep novega miru brez vojne odškodnine ali aneksij. Ustvarjenje Združenih držav Evrope na mestu Lige narodov ter zveza z ruskimi sovjeti.

Souillac, Francija, 30. aprila. — Princ Joahim Murat, član poslanske zbornice in potomec kralja iz Napolja, je bil grdo pretepen tekom nekega volilnega zborovanja ter vržen z odra. Kljub številnim ranam na obrazu in glavi je ohranil svojo samozavest. Souillac je rojstni kraj prejšnjega ministra Malvy-ja, ki je bil leta 1918 radi svojih pacifističnih tendenc izgnan za pet let na Špansko ter je sedaj zelo delaven med radikali in socialisti, da pride zopet na krmilo pri bližajočih se volitvah.

E. Long, zagovornik Baringa, je imel včeraj več konferenc s svojim klientom v Westchester okr. Jethiisnei, vendar pa ni vložil še nobene prošnje za oproščenje kljenta proti jamščini. Okraj. pravdnik bo tako priprošnji tudi odločno nasprotoval, a če bi bilo prošnji vendar ugodeno, bi zahteval, naj stavi jamščino v znesku \$100.000. Vse kaže, da bi ne mogel Baring spraviti skupaj tako visoke jamščine, kljub svojim številnim dobrotoječim prijateljem. Zagovornik Long pa je mnenja, da bi Baring lahko stavlil jamščino tudi v slučaju, da bi znašala 100 tisoč dolarjev.

Izvedelo se je, da se je sprijaznil Baring z Miss Beam pred nekako dvema leti. Nadalje se je do

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:
1000 Din. — \$13.50 2000 Din. — \$26.80 5000 Din. — \$66.50
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštino in druge stroške.
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni zavod".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
200 lir \$10.10 300 lir \$14.85
500 lir \$24.25 1000 lir \$47.50
Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opatici in Zadru.
Za pošiljate, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben dopust.
Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.
POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—
Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.
Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.
FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Tel. Cortlandt 4687.
Glavne zastopstvo Jadranske Banke.

